

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre	---	240 Lei.
Fél évre	---	120 Lei.
Egy negyed évre	---	60 Lei.
Egy óra	---	20 Lei.

Hirdetések árszabás szerinti díjazás mellett vétetnek fel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és Csantói Egyetem V. sz. utca palotájában.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Vállalat
Bulvardul Regale Ferdinand I.
János Sárocsag-ny. sz. szám.

TELEFON-SZÁM 161.

ARAD, 1922.

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF.

Szerda, január 11.

Királyi pohárköszöntő.

Sándor szerb király fogadtatása Bucurestiben. — Megtörtént az eljegyzés

BUCURESTI. Vasárnap este érkezett Sinájába Sándor szerb király. A vasúti állomáson a szerb királyt Ferdinánd király, Károly trónörökös, a szerb követ és a követség személyzete, továbbá Take Jonescu miniszterelnök és a felesége, Holbán tábornok hadügyminiszter, Camarasescu belügyminiszter, a politika és diplomácia számos notabilitása fogadta. Az állomáson felsorakozott katonáknak rázendített a szerb himnuszra, ezután Sándor király szemlét tartott a kivonult dicső század felett, majd autóbá vitt, amelyivel a pelesi kastélyba vonult. A kastélyban a metropolita fényes papi segédlettel Te Deumot mondott, amelyen a király, a királyné, Sándor király, Jankovics szerb udvari miniszter, Take Jonescu és neje, Derussl külügyminiszter, Camarasescu belügyminiszter, Holbán tábornok hadügyminiszter, Mardarescu tábornok, a volt budapesti helyőrségi parancsnok és még számosan vettek részt. A szerb király tiszteletére este pezsgős vacsora volt, amelyen Ferdinánd király a következő szavakkal

üdvözölte Sándor királyt: — Engedjessék meg nekem, hogy úgy az én, mint népem nevében üdvözöljelek, mint ami kedves vendégünket. Őszinte szívből légy üdvözölve. Üdvözöllek Téged, mint azt a vitéz harcost, aki a fején viselte azt a tövis koronát, amelyet a szerb néppel folytatott diadalmas háború emelt a győzelem koronájává. Azt hitték, hogy a töviskoronából nem lehet többé királyi korona, de a szerb nép hősiességűvé avatta a háború körül ményeit. Bennetek üdvözölöm azt a szomszédot, akivel a közös harcok egybeforrasztottak, bennetek látom a jövő közös munkását. Segítségre voltatok mindenkor, mikor a közös ügy kívánta és remélem, hogy ez a segítség, ez az együttes támogatás mindörökké fenáll. Az a mély közösség, amely közöttünk fennáll, az vér által pecsételtetett meg, amely annyi véres küzdelem után lehetővé tette országaink naggyá építését. Üritem poharamat a béke, a két ország közötti szoros barátság és a szövetségesek üdvére.

Ezután Sándor szerb király válasszal köszönetet mondott a fogadtatásért és a román nép és a királyi család üdvözléért és átadta a szerb nép és a szerb hadsereg üdvözlését. (RTL.)

BUCURESTI. Ma délután egy óra s félkettő között Sándor szerb király eljegyezte Mariora királyi hercegnőt. (RTL.)

BUCURESTI. Sándor szerb király elutazását szerdára állapították meg. Ugy tudják, hogy a királyi vendéget a határig Károly trónörökös fogja elkísérni. (RTL.)

BUCURESTI. Sándor szerb király és Mariora királyi hercegnő eljegyzésére vonatkozólag, a RTL. a következőket jelenti: Tegnap este a sinajai Peles kastélyban nagy ünnepek folytak le, amelyek végeztével, a fiatalok a parkban egy sétát tettek. Ez alkalommal Sándor szerb király megkérte Mariora hercegnő kezét. Este ünnepi estebéd volt, amelyen résztvett a román királyi család. Sándor szerb király és kísérete, Take Jonescu, Camarasescu és Holbán tábornok hadügyminiszter. A banketten királyi köszöntők hangzottak el, amelyek között

Ferdinánd király köszöntőjében reámutatott e családi esemény fontosságára, mert ez máttól fogva két olyan dinasztia köt össze, melyeknek politikai összetartozandóságai kétségtelen. Boldogságot kíván a jegyespárnak. Reményét fejezi ki, hogy ez a két nép, amelyet eddig is sok azonos érdek kötött össze egymással, a jövőben is szoros kapcsolatban marad. Sándor király válaszában kifejezte, hogy boldognak érzi magát, hogy őt, családjába fogadta a román királyi család és hiszi, hogy hön szeretett mennyasszonyát boldoggá fogja tenni. Olyan életpárt választott magának, akivel megosztja a boldogságot, de megosztja a kötelességet is.

Az udvari ebéd után a társaság mozielőadást nézett végig, amelyen Károly trónörökös utazásáról mutattak be felvételeket. Sándor király rövid időre Belgrádba utazik, hogy minél hamarabb visszatérhessen a vizszentelési ünnepélyre. Ferdinánd király pedig január vége felé fog ellátogatni Belgrádba. Ma délután hivatalosan proklamálták a két fővárosban az eljegyzést, amely alkalommal Take Jonescu táviratban üdvözölte Pasic miniszterelnököt. (RTL.)

Akiket felvet a pénz.

(Premiér a Városi színházban készülletlenséggel.)

Az angolok egyik legkiválóbb írója Zangwill Izrael. A magyar közönség előtt neve egy remekbe készült novellájával, a Heine Henrikről szóló „Matrac-sírról” lett ismeretes. Azután átdolgozta Mary Am című novelláját szindarabbá és határozottan szép sikert aratott vele. Ezt a darabját évekkel ezelőtt Aradon is bemutatták. Azóta belemert a cionista mozgalomba és csak nagynéhány tér vissza az irodalomhoz. Tegnap a városi színházban bemutatott „Akiket felvet a pénz” című szatírája Shaw hatása alatt készült, de nem oly brutálisan vérsz, mint a nagy ír komédiái, hanem apró fűszurásokkal, humor cukorkákba gyömöszölt epével bántja azt az extrém angol társadalmat, amelyet mi nem ismerünk. Az angol plutokrácia excentrikus élete ismeretlen előttünk és éppen ezért a mi közönségünk nem is érti meg a találó ütések és vágásokat.

De hát egy szindarabnál nem ez a legfontosabb kellék, hanem az, hogy mennyire szinpadszerű

és mennyire tudja lekötni a közönség érdeklődését. Nézzük csak mennyire sikerül ez Zangwill darabjának? Adva van egy született milliomos Brodlee, akinek a felesége beleőrült a futurista festészetbe és Tiptrey festő mázolyaiért vagyonokat fizet. A szegény milliomos már nem is ur a maga házában, a felesége sem az övé. Szeretne változtatni a dologon, de nincs meg hozzá a férfias elszántsága és bátorsága. Ahogy elkéséredetten töpreng, megjelenik Corbel öncsinálta milliomos, egy goromba, mindenbe beleavatkozó skót, aki ráveszi barátját, hogy szinlelje a tönkremenetet, vigye feleségét a szegénységbe és akkor vissza tudja hódítani. Ez meg is történik és végzőre emberek jelennek meg a szobában, akik kihordják a bútorokat és kihúzzák a milliomos házaspár lábait alól a szőnyeget. Brodlee-ék szegényes lakást vesznek ki, ahol Anna, az asszony dolgozik és boldognak érzi magát. De nem úgy a férj, aki már unja a féltlenséget és a magára kényszerített nyomorúságot. Anna takarékoskodik, hogy összpórolja azt az 1500 fontot, amivel Leech Teréznek, a férj- és pénzvadász barátnőnek egy kép-

ért tartozik. Egy kedvező pillanatban megjelenik Brodlee-nél Lillian, a természettudományos alapon álló feminista-házvezetőnő, aki elhossa a heti elszámolásokat és jövedelmet. Ahogy számolják a pénzt, megjelenik a gyanakodó szobaasszony, a ki pénzhamisítótakat sejt és rendőrt hív. A rend éber öre megbilincseli Brodlee-t, Annát, Corbelt, Leech Terézt és Tiptrey festőt. De megjelenik a mentő angyal Lillian személyében, kiderül a tévedés és valamennyien szabadok. Ezzel vége is lehetne a darabnak. Igen ám, csak hogy Corbel megtanította Annát börtözni. Az asszony nyert is a tőzsdén és kedvet kap a játékra. Játsszik hatalmas szerencsével és a III. felvonásban, mint hörze-fejedelem a társával Corbellal hatalmas tüzleteket bonyolít le. A férj megint nem ur a saját házában és már szeretné megvallani a csíny, amit a szegénységgel elkövetett, de nincs meg hozzá a mersze. Mikor azután a tolazkodó és szemtelen Corbelt kidobták, Brodlee elmond mindent. Persze, mindenki azt hiszi, hogy a feleség szerelmesen hozzásimul férjéhez. De hogy: Az asszony örvend, hogy férjének meggyarapodott a vagyona és ez-

zel meg az ő vagyonával belefognak egy hatalmas üzletbe. Ezzel vége a komédiának, amelynek talán az az elkoptatott morálja, hogy az üzlet — üzlet.

A mi közönségünk — ismételjük — nem értette meg a finom szatírat, csupán a pompás mondasokon és a komikus helyzeteken kacagott. Igen nagy része volt az előadásnak is abban, hogy a közönség nem tudott lemelegedni. Ennek a szatirikus komédiának filmszerűen kell peregnie, mint egy francia bohózatnak, hogy ne legyen idő a gondolkodásra. A jeleneteknek és komikus helyzeteknek kergetniök kell egymást. Csak ebben az esetben biztos a szinpad siker. És mit láttunk a premiéren? Szerep nem tudást. Bocsásson meg nekünk a vendégszereplő Poór Lili, de kénytelenek vagyunk konstatálni, hogy ő sem volt biztos a szerepében, pedig Clujon már játszotta. Nemes művészete, toalettjei letszettek. A városi színház tagjait sajnáljuk és a kudarcot nem az ő, hanem a direktió rovására írjuk. A nehéz Zangwill-darab megtanulására az igazgatóság nem adott elég időt. Mindössze két szinpad próbájuk volt és bizony csoda, hogy ilyen kevés gyakor-

Allamosítják az orvosokat

(Aradi delegátusok az orvoskongresszuson.)

Ma leirat érkezett a belügyminiszteriumban működő bucaresti egészségügyi vezérigazgatóságtól a megyei orvosi hivatalhoz, melyben a vezérigazgatóság a megyei orvosi hivatalt az orvosi szolgálat új alapokra fektetéséről értesítette. A bucaresti orvosegyesület a napokban választmányi ülést tartott, melyen megjelent dr. Mezincescu egyetemi tanár, az új egészségügyi igazgató is. Az ülésen a cluj-i orvoskongresszus határozatait vitatták meg és hosszas eszmecsere után a következőkben állapodtak meg: 1. az orvosi szolgálat állami szolgálat lesz, 2. az orvosi szolgálatot decentralizálni fogják, 3. a román egyetemek központjaiban az orvosok egyesületének képviselői lesznek. A cluj-i orvosi kongresszus elnökletét illetően azt jegyezte meg az új vezérigazgató, hogy híve az orvosi kamarák rendszerének. A fegyelmi büntetéseket még jobban megszigorítani kívánja az új vezérigazgató, mint ahogy azt a cluj-i kongresszus elaborátumában lefektették. A vezérigazgató a kamarai rendszer részletes tárgyalására való kitérésénél kijelentette, hogy az ausztriai kamara rendszert kívánja Romániában is. A kamara főkötelessége az orvosi szolgálat ellenőrzése. Fegyelmi ügyekben a kamara helyettesítési választmánya az első forum. A második forum egy olyan testület lesz, melynek tagjai az egészségügyi főtanács megbízottjai és néhány bíró. Ez a második forum azokban az esetekben illetékes dön-

lat után azt a keveset is produkálják. Ismét visszatérünk ahhoz a régi panaszunkhoz, hogy a próza mostoha gyermeke a színháznak. A prózai darabokat a kis cukrászdában próbálják, ahol nem lehet próbálni és így színházi nyelven szólva nem is érhetik meg a darab. Ezen a helyzeten változtatni kell, mert különben a prózai előadások mind kudarcba sülyednek. Az egyedüli Sipos Zsigmond (Brodlee), tudta nagyszerűen a szerepét és pompás figurát vitt a színpadra. Kaliós József (Corbel) egy-két jelenésében mulatságos volt. Korbuly Zsuzsa (Leech Teréz) bizony rossz volt, a nem neki való szereppel küzdött. Gyarmathyné (Lilian) félreértette a feminista-nőt, egészséges humorát nem tudta érvényesíteni. Mészáros (Tiptrey) csak a maszkiával volt komikus, egyebekben száraz és unalmas. Tibor Lóri (a gyanakodó gazdaasszony) azt hitte, hogy kisebb vándortársulatnál játszik; nagyon tulzott. Egyedül az I. felvonásban előforduló kiskutya játszott tökéletesen. A közönség azzal a meghatározással távozott a színházból, hogy kutya-rossz előadást eszközöltek.

Károly József.

teni, amikor egy orvost rövidebb vagy hosszabb időre meg kell fosztani orvosi gyakorlatának jogától. Végül pedig állást foglalt a vezérigazgató az ellen a szokás ellen, hogy az orvosok ügyeiben hozott határozatokat az orvosszövetség közzétette az orvosok lapjában, mert ez szerinte meghurcolást jelent. A választmány magáévá tette a vezérigazgató álláspontját és ezeknek a pontoknak a megvitatására január huszonkettedikére Bu-

curestibe hívta meg az összes fiók szövetségek elnökségeit. Dr. Bradean Athanaz megyei főorvos ehhez még azt fűzi hozzá, hogy ielkéri a megyebeli orvosokat, hogy január 19-én délelőtt 10 órára a megyei orvosi hivatalban jelenjenek meg. Ezen az értekezleten fogják megválasztani a kiküldendő delegátusokat és fogják megvitatni a magatartás módjait. Egyben az értekezlet foglalkozni fog az orvosok anyagi ügyeivel is.

alkalmazkodják minden tekintetben a helyi lapokban 1921. december hó 18-án megjelent rendeletekhez. Mindazok, akik a fent felsorolt rendeletekhez nem alkalmazkodnak, 500-tól 1000 leig terjedő pénzbüntetéssel sújtják. Aradi államrendőrség

Aradi mizériák.

*

Patkány-vezedelem Aradon.

A patkány társadalomban eddig kétségtelenül a hamelnai patkányok vergődtek a legnagyobb hírnévre. Annyira híresek, hogy már bevonultak az irodalomba is. Pedig miközben az aradi patkányokhoz képest? Az aradi patkányok ugyanis valóságilag modern kultúrlények. Nem érik be azzal, hogy elárasszák Arad földalatti csatornáit és hogy a pincék és rak táruk ellen intézzenek pusztító hadjáratot, nekik kulturális igényeik is vannak. Ellátogatnak ugyanis a színházba, kávéházakba és más efféle kulturális helyekre. A zenét különösen kedvelik, ezért előnyben részesítik az operett előadásokat és a kávéházak közül azokat, ahol esztétik zene van. A színházba a földszintre járnak, jobban mondva a földszinten szaladgálnak, nem törődve azzal, hogy a félnépszerű természetű hölgyek között ide-oda való szaladgálásukkal nagy riadalmat okoznak és zavarják az előadást. Különösen a rossz előadásokat.

A minap azt olvastuk a napilapokban, hogy Miskolcon ép úgy viselkedtek a patkányok, mint Aradon, míg végre a hatóság megszellemelt szemtelenkedésüket és az egész garnizont és tüzoltóságot mozgósította ellenük. Tekintettel arra, hogy a sok-sok egyéb káron kívül, amit a patkányok okoznak, a ragályos betegségeket is szétterjesztik és terjesztik, nem volna jó, ha az aradi hatóság követné a miskolci példát és megszabadítana bennünket a patkányveszedelemtől?

Bomlik az Averescu-párt.

BUCURESTI. Az Epoca szerint a Dolj megyei Averescu párt bomlásnak indult és a párt többsége Take Jonescu mellett foglal állást. (RTI.)

BUCURESTI. Az Adeverul szerint nyolcvan erdélyi néppárti képviselő bejelentette Take Jonescunak, hogy támogatja a választójogi javaslat, a pénzügyi törvények és a költségvetés megszavazásában. (RTI.)

BUCURESTI. Az Adeverul szerint a Take Jonescuhoz közel álló körök biztosra veszik, hogy hetven szótöbbséggel fogják a választójogi javaslatot, a pénzügyi javaslatokat és a költségvetést megszavazni. Azután március tizenötödikén sor kerül a parlament feloszlatására.

A kiátkozott Trockij.

— Drámai jelenet egy zsidó templomban. —

A minap adtunk hírt arról, hogy Trockij édes anyja, az agg Brontheus Mózes azzal a kéréssel fordult a jekaterinoszlavi zsidó hitközséghez, hogy fiát Bronstein Löwöt (Trockijt) átkozzák ki a zsidó hitközségből. A „Daily Express” most ennek a kiátkozásnak befolyását következőképpen írja le.

A jekaterinoszlavi kis zsinagógában összegyülekezett az ottani zsidó hitközség. Egy fehérhaju, vak, kaftános aggyastán az istentisztelet befejezte után az oltárhoz közeledett és reszkető hangon kiáltotta:

— Vádat emelek Bronstein Löw ezen hitközség tagja ellen!

— Mivel vádolod? kérdezte a rabbi.

Az öreg most már szilárdabb hangon szólt:

— Azzal vádolom, hogy vétkezett atyái törvényei ellen. Azzal vádolom, hogy ellenségévé lett a zsidóságnak és az emberiségnek.

— Ezek súlyos vádak, hangzott a válasz. Hozz bizonyítékokat!

Erre hangosan fölsendült az agg Bronstein hangja:

— Ezen hitközség minden tagja a tanum. Tanum egész Oroszország az egész világ!

Mély csönd állott be, majd így szólt a rabbi:

— A bizonyítékot elfogadom. Mi az én kötelességem?

Most Bronstein Mózes a kezét a feje fölé emelte és az ó-testamentum prófétáinak testtartásával így szólt:

— Bronstein Löwöt ki kell taszítani ebből a hitközségből. Legyen átkozott az Isten minden ellenségével együtt, akik számára nincs megváltás sem az égen, sem a földön, sem a pokolban.

A hitközség kórusban ismételte:

— Legyen kitaszítva és átkozott!

Egy másik rabbi most az oltárhoz lépett és minden égtáj felé kiáltotta:

— Halljad Izrael, halljad, elenséged nevé.

Azután elmondtak két imádságot. A kiátkozás hét imáját. miközben eloltottak hét gyertyát, annak jeléül, hogy a hitelhagyott legyen kitörülve az élők emlékezetéből. Majd az apához fordult a rabbi:

— Bronstein Mózes, Bronstein Löw ki van taszítva a hitközségből. Te azonban még erősebb büntetést kívánál. Az Isten törvénye megparancsolja nekem, hogy megkérdem: átkozott legyen-e mindörökre?

Az izgalom a hitközségben a tetőpontra hágott. Mély csönd. Minden szem a szerencsétlen apára szegződött, aki térden állva imádkozott. Azután emberfölötti energiával fölemelkedett és így szólt:

— Legyen átkozott mindörökre!

E szavaknál egy átható sikoly hasította át a levegőt és egy öreg asszony elájult — Trockij édesanyja.

Hirdetmény.

(Folytatás.)

3. Szállodatulajdonosok, háztulajdonosok, házhasznosok, főbérlok, vagy ezek megbízottai, bérlok, csak abban az esetben bocsáthatnak szobákat idegeneknek, rokonoknak ismerősöknek, stb. (akik más helységekből jöttek Aradra) rendelkezésére, illetőleg csak akkor fogadhatják be lakásaikba, ha ezek bemutatják az igazolványukat, vagyis a „Buletin de inscriere la Biroul Populatiei, Model No. 2.” vagy azon helység hatóságai által kiállított hivatalos bizonyítványt — ahonnan jött — mely igazolja, hogy ott a „Biroul Populatiei” még nem állított fel, vagy a tartózkodási engedélyt. Mindezeknek az itt felsorolt okmányoknak a „Biroul Central al Populatiei dela Prefectura Politiei Arad” látmozatásával kell ellátva lenniük. (Ezen intézkedések katonákra nem vonatkoznak.) 4. Minden háztulajdonos, házhasznos, főbérlok, vagy ezek megbízottai kötelesek ezen hirdetmény megjelenésétől számított 8 napon belül mindazon egyénekre, beleértve a családtagokat is, kik a házukban laknak, egy kimutatást készíteni két példányban (román nyelven), mely kimutatásnak a következő rovatot kell tartalmaznia: 1) Sorszám, 2) Elő- és utónév, 3) A születés éve, hónapja és napja, 4) Az elfoglalt szobák száma, 5) Az utca elnevezése (új elnevezése), 6) Házsám. Ezen kimutatás mindkét példányt a fentemlített nyolc napon belül azon kerületi Rendőrbizottságnak mutatandó be látmozás végett, a melyhez az illető utcaja tartozik. Ezután az egyik példányt a kapu alá, vagy a bejáratnál függesztendő ki látható helyen olyformán, hogy az onnan ne legyen könnyen levehető. A második példány pedig beadandó a „Biroul Central al Populatiei dela Prefectura Politiei Arad.” Ezen kimutatásokat a tulajdonosok, stb. mint az fentebb említett, a családtagokra vonatkozólag is kötelesek elkészíteni. 5) Cselédek, akik még nem jelentkeztek összeírásra, kötelesek a legközelebbi idő alatt jelentkezni. Főhívjuk újból a közönség figyelmét, hogy szigorúan

Az új vadászati törvény.

A Monitorul Oficial 167. száma közölte az új vadászati törvényt, amely már életbe is lépett a régi királyságban, de nem Erdélyben. Ennek dacára a megyebeli vadászok, sőt a hatóságok nagyrésze is ehhez a törvényhez igazodik, holott a megyében, úgy mint egész Erdély területén, az 1888. évi XX. törvénycikk van még érvényben. A törvény végrehajtására vonatkozólag, illetőleg a követendő magatartásra nézve az alispáni hivatal rendelkezést fog kiadni, addig azonban a régi vadászati törvény szerint kell minden vadásznak és hatóságnak eljárnia. Az új törvény záradékában ugyan kimondja, hogy az eddigi törvények és rendelkezések hatályon kívül helyeztetnek, de nem mondja ki, mint eddig minden új törvény záradéka, hogy Erdélyre is, szóval a csatolt területekre is vonatkozik. Az alispáni hivatal egyébként előterjesztést tett illetékes helyen, hogy a törvény egyes szakaszain módosítást tegyenek. — Aradmegye az ország egyik leggazdagabb vadászterülete és így a megyének nagy érdeke, hogy a vadászati törvény illető szakaszait módosítsák. A kihágási eljárást az új törvény hosszadalmassá teszi, már pedig kihágások elkövetésénél a gyors eljárás volt mindig az, mely a törvényteliséget megóvta. Eddig ugyanis a főszolgabíróságok ítélkeztek, ezután a járásbíróságok lennének illetékesek és a fellebbezési fórum a törvényszék lenne. Ezenkívül a vadászati engedélyek kiadásánál a jövőben a pénzügyigazgatóságnak nem jut szerepe. Ezekben és még több pontban a javaslat módosítást kér az új törvényben, amely szerint a vadászati tilalmi idő is sokkal súlyosabb.

Leégett malom.

GRADEAMARE. Ma hajnalban leégett Oradeamare egyik legnagyobb gyártelepe, a Moskovitz-féle Aria-malom. Az épület rövid idő alatt a lángok martaléka lett s az oltási munkálatok befejezése után a malomnak csak a vázai maradtak meg. A tűzoltóság teljes készséggel a kivonult katonasággal karöltve a legnagyobb erőfeszítéssel dolgozott és így sikerült megmenteni a közelben levő benzínraktárt. A katonaság sorából egyesek életük veszélyeztetésével emelték ki egymás után a benzines hordókat a lángokból. A közeli házakból a megijedt lakókat kilakoltatták, a szomszédos házak ablakai betörték és a lángok a butorokat is felgyújtották. Haláleset egy sem történt. Valószínű, hogy a tűzvész, úgy keletkezett, hogy a napokban a tulajdonosok, eladták a malmot és az összes munkásoknak felmondottak, akiknek azonban szombati éjjelig be kellett volna fejezniük az árlést. Ebből a körülményből gyújtogatásra lehet következtetni. Már öt héttel ezelőtt is tűz ütött ki a gyárban, de a munkások elfoltatták.

A bezárt katolikus főgimnázium.

(Holnap kihallgatnak négy diákot.)

Az Aradi Közlöny megírta, hogy a katolikus főgimnázium ügyében felsőbb intézkedésre már megindultak a vizsgálatok. Dr. Pteancu Sándor chuj tankerületi főigazgató, akit a miniszterium a vizsgálat lefolytatásával megbízott, a tegnapi nap folyamán Aradra érkezett. Az Aradi Közlöny munkatársa ma délután felkereste Fischer Aladár főgimnáziumi igazgatót és dr. Lakatos Ottó minorita házfőnököt, hogy a legautentikusabb helyről nyert információink alapján kellőképpen tájékoztassa a közönséget a főgimnázium ügyének állásáról. Dr. Lakatos Ottó minorita házfőnök munkatársunk előtt kijelentette, hogy ő mindezekig a főigazgatóval nem tárgyalt és tudomása szerint holnap délután 3 órakor fognak megkezdődni azok a tárgyalások, amelyek valószínűleg a főgimnázium kérdésében végleges döntéshez vezetnek. Fischer Aladár főgimnáziumi igazgató kijelentette, hogy ő

Barth Lajos Aradon

Barth Lajos az aradi szüleit ismert autogramgyűjtő tegnap az éjszakai vonattal érkezett meg Aradra világiáró utjáról. Bécsből Budapesten keresztül. Barth Lajos négy évvel ezelőtt járt utoljára Aradon. Most azért jött haza, hogy utlevelet szerezzen magának. Amint utlevelét megkapta, egyenesen Bueuresztbe utazik, ahol elsősorban az uralkodó családot fogja felkeresni. Barth Lajos 1910-ben a román királyi család vendége volt Sinaiban. Ebéd közben Mária királyné, aki akkor még trónörökösne volt, azt mondta Barthnak, hogy könyvébe most fog néhány sort írni, de a szöveg mellé akkor fog egy virágot festeni, ha ismét ellátogat Romániába. Barth most fog megjelenni a bucarestli királyi palotában és azt fogja mondani Mária királyné Őfelségének, hogy eljött azért, hogy a virágot könyvébe fesse. Bueuresztben három előadást fog tartani könyvéről és az abban szereplő kiválóságokról. Az előadások jövedelmét a román árvák javára fordítja.

Barth könyvébe irtak néhai Károly király, felesége a költői lelkű Carmen Sylva, Mária királyné és Take Jonescu. Utoljára Barth Bécsben volt. Az osztrák köztársaság jelenlegi elnöke Hainisch Mihály, amikor megtudta, hogy Barth Bécsben tartózkodik, az autóját küldte érte az inasával és a titkárával. Amikor Barth belépett Hainisch szobáiba, az elnök azzal üdvözölte, hogy 6 és fél év óta óhajtott megismerni ezt a vérelnküli hóditót, már mint Barthot. Közvetlenül ezelőtt Robindraneth Tagore fogadta Barthot és írta be nevét a könyvébe. Tagore este háromnegyed 10-kor fogadta Barthot.

Az 1918. évben Szófiában járt. Akkor már Ferdinand király uralkodott Bulgáriában. Amikor be-

a mai nap folyamán már folytatott tárgyalásokat a főigazgatóval, amelyek csupán informatív jelleggel bírtak. Tudvalevő dolog, hogy a főgimnázium felfüggesztésének főoka az volt, hogy a nyári összeesküvés pör vádlottainak nagy része ebből az intézetből került ki. A főigazgató feladata annak megállapítása, hogy az összeesküvés perben szereplő diákok mily mértékben követtek el kihágást és milyen összefüggésben áll ez az illetőknek a tanintézethez való viszonyával. Ezzel kapcsolatosan a főigazgató holnapra magához kérte a hazaárulási pörben szereplő négy diákot, még pedig, Hollót, Fleischert, Pálffy és Kintziget. A főigazgató egyzersmint az intézet tanárainak a diplomáját is bekérte, azonban úgy tudjuk, hogy hasonló intézkedések történtek karácsonykor az általi tanintézeteknél is és a diplomák revíziója a státuszrendezés szempontjából történik.

lépett a királyi palota fogadótermébe, Boris trónörökös, a jelenlegi király a következőket mondotta magyarul:

— Édesatyám mindjárt itt lesz. Én nagyon örülök, hogy végre láthatom a híres aradit.

Barth elcsodálkozott Boris trónörökös szíva magyar beszédén és ezért megjegyezte:

— Fenséged igen jól beszélt magyarul.

— Erre Boris a következőket mondotta:

— Magyar szívvél vagyunk szláv fejedelmek.

Barth könyvébe Ferdinánd exkirály, Boris a jelenlegi bolgár király és öccse Cyrill herceg magyar nyelven irtak.

A múlt évben Brüsszelbe akart utazni Barth. A német-belga határon a vámvizsgálatnál az egyik vámtiszt vizsgálta át a könyvet. A könyv első lapjain a római pápa, néhai I. Ferenc József, a belga király és II. Vilmos német császár képei és autogramjai vannak. Amint a vámtiszt meglátta Vilmos császár képét, röviden kijelentette, hogy Barth veszélyes és elrendelte letartóztatását. Két és fél napig volt fogva Barth. Két és fél nap múlva maga a vizsgálóbíró kereste fel Barthot és a következőket mondotta neki:

— Nagy öröm és becsület számomra nézve, hogy önt elbocsájtatom.

A lapok ekkor hosszan foglalkoztak az esettel. Ador a svájci köztársaság elnöke, akinél a múlt évben járt, azt mondotta neki, hogy nem teljes a könyve, ha Aimée Rapintól, a legkiválóbb svájci festőművésznőtől nincs benne képe. Rapin kisassonyt felkereste Barth Genfben. A festőművésznő arról érdekes, hogy kezek nélkül született és a jobb lábával ír és fest. Aimée Rapin egy csodaszép férfi fejet festett a könyvébe a jobb lábával. Amikor Rodler kiváló svájci festőművész özvegye a múlt évben felkereste, az azzal küldte vissza a névjegyet, hogy

boche-t nem fogad. Barth erre beüzent, hogy ő magyar, mire Rodler özvegye azonnal fogadta. Nem sokára ezután egy estélyen volt, melyen jelen voltak Ador volt elnök, Motto Svájc jelenlegi elnöke is, Rodlerné férje legutolsó festményét kiállította és amikor ezért 8 ezer svájci frankot kínáltak, azt felelte, hogy ennyi egy Rodler képeért kevés és inkább megtartotta. Barth meglátta a festményt és azt mondta az özvegynek, hogy megtetszett neki. Rodlerné szó nélkül Barthnak ajánlódkozta a képet. Azóta már 4 ezer holland forintot kínáltak érte, de Barth nem adja.

Barth Lulu, — ahogy mindenki ismeri, — könyvében eddig 1935 kiváló és nagyhirű ember aláírása van. A könyvbe 45 nyelven irtak idézeteket. Ezek közül már 431 aláírás tulajdonosa meghalt. Az utolsó három halott Saint-Saens Camille, Goldzieher Ignác és Kiss József. A most elhunyt Kiss József a következőket írta a könyvbe:

„Maradjon meg az igazság mesének.

Hazudva szép és türethető az élet.”

Barth minden halottját meggyászolja. Két napig fekete nyakendőt hord az illető halála után. (b. l.)

Megegyezés Cannes-ban.

(Németország kevesebbet fizet.)

CANNES. Megbízható angol forrás közli, hogy az angol delegátusok körében az a meggyőződés jutott kifejezésre, hogy valamennyi pontban megegyezésre kerül a sor. Ebben a pillanatban alapos ok van arra a feltevésre, hogy a konferencia teljes eredményre vezet.

CANNES. Eredetileg abban állapodtak meg, hogy Németország 1922-ben 25 millió font sterlinget fizessen készpénzben. Belgium azonban további 10 millió font fizetéséhez ragaszkodott. Azt tervezték, hogy Németország készpénzben 35 millió fontot, áruban 85 millió fontot fizessen, vagyis 25 millió fonttal kevesebbet, mint eredetileg tervezték. Németországnak ezenkívül a megszálló sereg költségeinek fedezésére 12 millió font sterlinget kell fizetnie.

CANNES. A német delegációt szerda estére várják. A legfőbb táncos ily módon csúttörtök reggel már meghallgathatja közléseit.

BERLIN. Politikai körökben beszélnek, hogy ha Rathenau eredményesen végzi küldetését, visszatérése után átveszi a német külügyminiszterium vezetését. Lloyd George kijelentette, hogy a tárgyalások lefolyása teljesen megfelel a várakozásnak. Véleménye szerint a konferencia körülbelül még egy hétig eltart.

— Politikai párbaj Budapesten. Budapest. Gróf Bánffy Miklós és gróf Sigrav Antal lovagias ügyét valószínűleg holnap szótelpárbajjal intézik el. Rakovszky István és gróf Sigrav Antal elégteltetést kért a f. Bathion István miniszterelnöktől. Ebben az ügyben becsületbírósgát dönt.

HIREK.

Uj vasut a megyében.

(Klépítik a nadlac-pecicai vonalat.)

A megyei prefektura ma értesítést kapott a közmunkatügyi miniszteriumtól, hogy a kormány a nadlaci vasut építésére már kiadta a rendelkezéseit. Nadlac és Pecica között eddig rendszeres automobil járat bonyolította le a forgalmat. A rendelet értelmében már tavasszal meg fogják kezdeni a vonalkitűzési munkálatokat és rövidesen hozzá fognak kezdeni a vonal építéséhez is. A tervezett vonal valószínűleg az elvágott Acsev vonalat fogja meghosszabbítani Nadlacig. Az új vasutvonal nem az országot mentén fog haladni, hanem délibb irányba fog kanyarodni és be fogja kapcsolni a forgalomba Sajtyén és Szemlak községeket is.

A király csanádegyházmegye szegényeknek. A király dr. Olafelder Gyula csanádi püspöknek a Marmorosch-Blank utján 1000 lejt utaltatott át az egyházmegye szegényei közt való szétosztás céljából.

A városi közigazgatási bizottság ülése. Arad város közigazgatási bizottsága ma délután tartotta rendes havi ülését, amelyet dr. Beles Jenő prefektus nyitott meg. Az ülés megnyitása után dr. Miron Jusztin ügyvéd üdvözölte a prefektust. A rendes havi jelentések után dr. Miron Jusztin ügyvéd azt indítványozta, írjon át a város a bírósághoz, hogy alkalmazzon súlyosabb büntetéseket az elfogott rablókra és tolvajokra, mert a közbiztonság gyatra Aradon mivel a bűnösök nem félnek az enyhe büntetésektől. A javaslatot elfogadták.

Influenza-járvány Budapesten. Budapest: A magyar fővárosban nagy arányban terjed az influenza járvány. A megbetegedések lefolyása jóindulatú.

Rubinek Gyula temetése. Budapest. Rubinek Gyulát, Ujarad volt képviselőjét nagy pompával temették el. József főherceg és a kormányzó képviselében gróf Bethlen jelent meg a temetésen.

Az új magyar választói jog. Budapest. Hírlik, hogy az új választói jogi javaslat jelentékenyen megszükiti a nők választójogát. Aktív és passzív választójogot a családanyak kapnak, ezenkívül magasabb képesítésű nők, de a korhatárt harminc évre emelik. Az új rendelet szerint a férfiak 26-ik évüktől kezdődőleg gyakorolhatják választói jogukat. Meglényegesebb az új javaslatban az, hogy az eddigi rendszerben felépülő választójogon nyoma sem lesz a lajstromos rendszernek.

Letartóztatott volt prefektus. Bucuresti. A Lupta szerint Sandreu képviselőt, volt prefektust több szabálytalanság miatt letartóztatták. (RTI).

Lenin Genában. Cannes. Lenin elfogadta a genuai konferenciára szóló meghívást.

Legitimisták és királyválasztók harca.

(Megindul a parlamenti küzdelem.)

BUDAPEST. Gróf Bethlen István csütörtöki beszédének hatása a keresztény párt legitimista csoportjában észlelhető. A beszédet a karlismus elleni hadüzenetnek minősítik és készek a harcot Bethlennel szemben felvenni. Bizonyos, hogy a legitimisták általános offenzívája a kormány és a királyválasztók pártja ellen teljes erővel megindul. A nemzetgyűlésen Ugron Gábor támadása után beszélni fognak gróf Andrássy, Rakovszky, gróf Sigray és Beniczky Ödön és a keresztény pártnak majdnem valamennyi tagja. A legitimisták tegnap este rendezett vacsoráján ünnepeleik a király-puccs miatt fogságban volt képviselőket. A Friedrich-párt

nak és a keresztény egyesülés pártjának mintegy 35—40 tagja volt jelen. Gróf Apponyi és Vázsonyi betegség következtében ki mentették magukat. Az első felköszöntőt Rakovszky István mondta és az exkirályra ültette poharát. A képviselők felálltak és sokáig éltették a detronizált királyt. A parlamenti harc szükségességét azzal okolják meg, hogy a királyválasztók táborában és a kormány oldalán készülődés észlelhető és a királykérdésben befejezett tények elé akarják állítani a nemzetet. Fel fogják vetni azt a kérdést is, hogy az ideiglenes államió megválasztása milyen időtartamra szól.

Eredményes razzia. Az államrendőrség az elmúlt éjjel ismét nagy razziát tartott Arad összes városrészeiben. A razzián mintegy harminc egyént tartóztattak le, mert nem tudták magukat kellően igazolni. A letartóztatottak nagyobb része nem ismeretlen a rendőrség előtt. Arad bűnöző életének ismert alakjai.

Leszavazták az új vezért. Dublin. Az új terv, hogy De Valerát újból megválasszák az ir közfarsaság elnökévé, meghiúsult. Hetvennyolc képviselő szavazott De Valera ellen és csak 58 mellette.

Spanyol-betegség Bécsben. Bécs. Az osztrák fővárosban járványszerűen lépett fel a spanyol-nátha. A betegek száma igen nagy.

Zita Svájcban. London. Zita exkirálynő két hétig marad Svájcban és elfogadta a nagyköveti konferencia feltevéleit.

A villamos vasut. Arad város műszaki bizottsága már több ízben foglalkozott a villamos vasut építésének tervezetével. Január 12-én a bizottság újra ülést tart, amelyen végleges határozatot hoznak a pályázatok kivásárlásáról.

Magyarország pénzt kap Ausztriától. Budapest. Csütörtöki kezdődnek a tárgyalások a magyar és osztrák kormányok között. Magyarország a nyugatmagyarországi javakért 3 és fél milliárdot kap Ausztriától. A tárgyalásokon a két ország gazdasági viszonyát is szabályozzák, miután a lejáró gazdasági szerződést nem újították meg. A politikai kérdéseket is szóba kerülnek.

Kinevezések a bíróságnál. Az aradi törvényszék elnöki ügyosztálya a mai napon január 1-1 kelettel a következő igazságügyminiszteri kinevezéseket, illetve előléptetéseket hozta nyilvánosságra: Julius Simon radnai járásbírói irodafőnököt a IX-1. fizetési osztályba. Pap Stefan telekkönyvvezetőt az aradi járásbírói irodában a VIII-1. fizetési osztályba. Tasca Imre aradi járásbírói irodafőnököt a IX-1. fizetési osztályba. Pap Vasalje telekkönyvvezetőt az aradi járásbírói irodában a IX-1. fizetési osztályba. Schannec Béla aradi törvényszéki irodafőnököt a VIII-1. fizetési osztályba. dr. Silber Ignác törvényszéki levezető járásbírói irodafőnököt a VIII-1. fizetési osztályba. Balázs József ineni irodafőnököt a IX-2. fizetési osztályba. Borlodon György aradi járásbírói irodafőnököt a VIII-2. fizetési osztályba. Novak György pecicai telekkönyvvezetőt a IX-2. fizetési osztályba. Sz-

lávnyi István ineni telekkönyvvezetőt a IX-2. fizetési osztályba. Medgyesi Árpád pradi telekkönyvvezetőt a VIII-2. fizetési osztályba. Victor Lajos radnai járásbírói irodafőnököt a X. fizetési osztályba.

Az új kéményseprési díjak. Megirtuk, hogy a város vezetősége foglalkozott a kéményseprő-díjak fel-emelésével. A tanács legutóbbi ülésén a kéményseprő-díjakat 1922. január 1-től kezdve a következőkben állapította meg: földszintes ház hengerkémény tisztítási díja 1 leu 50 bani, egy- és kétemeletes háznál 1 leu 80 bani, földszintes ház mászóskémény seprése 1 leu 80 bani, azonkívül minden emelet 30 bani. Hengerkémény kitétele 5 leu.

Hull a hó. Szállanak a pihék a szép, fehér hópihék. Sűrűn hullanak, hogy jó meleg takaróvá szövődjenek a téli vetések megvédésére. Így igazán tél a tél, ha a csontig fagyott föld fehér takaróba burkolózzhatik. Micsoda öröm a gyermekeknek! Megindulhat már a csata hógolyókkal és lehet hóembert csinálni. A szántó-vető ember pedig meglehetősen erőtlen a füstöt és bódogán tekint ki bogárháza házána ablakából, amiért az isten, aki a mezők állomását ruházta, nem feledkezik meg a földműves téli vetéséről sem és befedi fehér, meleg takaróval.

OFR. (Ávse) sport egyesület. hó 21-én az aradi állomási étterem összes helyiségeiben tartja bálját. A zenét Almay Laci zenekara szolgáltatja.

Fagyott ember a vámháznál. Ma ülést a simándi vám őre telefonon jelentette a rendőrségnek, hogy a vámház közelében az árokban egy félig megfagyott ember fekszik. A rendőrség azonnal intézkedett, hogy a szerencsétlen embert szállítsák be. Kiderült, hogy a munkáskülseji ember az egyik közeli kocsmában teljesen lerészegedett és ilyen állapotban esett az árokba, ahol annyira összefagyott, hogy a közkörházba szállítása vált szükségessé.

Károlyi elkobzott vagyona. Budapest. A gyűjtőfogházban folytatták a kihallgatásokat gróf Károlyi Mihály vagyoneklobzási perében. Ma Bokányi Dezső volt népbiztost hallgatták ki. A lefoglalt vagyon egymilliárd koronát ért.

Halálra ítélt török tisztok. Athén. Az angorai kormány 25 Enver-párti katonatisztet halálra ítélt.

Halálozás. Krause Károly 79 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt. Halálával nagy kiterjedésű rokonságot borított gyászba. Temetése január 11-én délután 4 órakor lesz a Str. Baricou (Rákóczy-úton) 6. sz. alatti gyászszobából.

Ujabb ellenforradalom Oroszországban. Moszkva. A bolsevik lapok szerint Északoroszországban újabb ellenforradalmi mozgalom tört ki. Ez az ellenforradalom, amely jóval nagyobb méretű, mint az eddigi ilyfajta mozgalom, nagyon terjed. Antonescu kapitány vezeti a népet, amely az éhségtől és nélkülözéstől rettentő sokat szenvedett és ezért könnyen fog fegyvert. (RTI).

Dr. Goldzieher Albert ügyvédi irodája Strada Consistorialui (Batthyány-u. 26.)

Az AMTE-ből alkalmából az egyesület mindazon hiveinek, akik megjelenésükkel, vagy anyagi támogatásukkal a bálnak igazán imponáns sikeréhez hozzájárultak, avagy ezt bármilyen formában elősegítették, ezúton fejezi ki köszönetét az AMTE elnöksége.

Arverés a vasútnál. A vasúti kocsikban talált tárgyak 6 p. kalapok, ernyők, továbbá üres hordók, butorok, ruhaneműek, 18 darab faszánkó, tengeri daráló, ponyvák stb. fognak nyilvánosan, bírósági eljárás kivül a legtöbbet igérőnek készpénzfizetés, valamint az azonnali elszállítás kötelezettsége mellett elárvereztetni. Az árúkat a venni szándékosok által közvetlenül az árverés előtt a rak-tárhelyiségben megtekinthetők.

A magyar politika.

Bethlen megkezdi a tárgyalásokat.

PÁRIS. Az egész francia sajtó úgy emlékezik meg gróf Bethlen István magyar miniszterelnöknek a kisgazda pártban mondott beszédéről, mint az új demokratikus politikai irányzat bejelentéséről.

BUDAPEST. Gróf Andrássy Gyula csütörtöki felszólal a parlamentben. A 18 tagú disszidens csoport gróf Bethlen elnöklésével értekezletet tartott, amely megállapította, hogy a disszidensek és a két nagy párt programja között nincs áthidalhatatlan elvi különbség. Ezen az alapon lehetséges a három politikai front egységesítése. Felhatalmazták Bethlent, hogy meg egyezés céljából a csoport nevében indítsa meg a tárgyalásokat.

BUDAPEST. Az indennitásvitája során felszólal Kovács J. István és szövateszi a Karlistüntetésnek tervezett jogászabált. Együttal a kisgazdapárt nevében követelni fogja az elszámolást a Bankgassei milliokról és a burgonya pénzről.

